

Πώς περιγράφουμε την κόλαση και τον παράδεισο στα παιδιά;

Ορθοδοξία / Ποιμαντική

Μαρία Δημητριάδου, παιδαγωγός



[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/2aM7p24>]

Η παιδική ψυχή πρέπει να αισθανθεί το θάνατο ως το «κατώφλι της ουράνιας ζωής, το σκαλοπάτι προς την αιώνια ζωή με το Χριστό», δηλαδή τον Παράδεισο[42]. Τον πρωταρχικό ρόλο στην ορθόδοξη πνευματική ανάπτυξη του παιδιού διαδραματίζει η οικογένεια μέσα στην οποία μεγαλώνει. Ωστόσο, η έννοια του Παραδείσου, στην ψυχολογία, έχει σπουδαία σημασία ακόμη και σε περιπτώσεις που λείπει το θρησκευτικό πλαίσιο. Ο νεκρός ζει ευτυχισμένος στον Παράδεισο, δηλαδή σε ένα πολύ όμορφο μέρος, που δεν μπορούμε να δούμε, αλλά εκείνος μπορεί να μας ακούει και να μας βλέπει. Ειδικότερα, στην προσχολική ηλικία, η αναπαράσταση της μετά θάνατον ζωής, κρίνεται όχι απλά σημαντική αλλά απαραίτητη[43].



Η διδασκαλία της μεταθανάτιας ζωής, με την αναπαράσταση του Παραδείσου και της κολάσεως, πρέπει να γίνεται υπό το πρίσμα της αγάπης του Θεού. Συνεπώς, προϋπόθεση συνιστά η καλλιέργεια της αγάπης για το Θεό στις παιδικές ψυχές. Παράδεισος είναι η ασύγκριτα ευτυχισμένη ζωή μέσα στην αγάπη και την παρουσία του Θεού, ενώ κόλαση είναι η απουσία του Θεού και ο πόνος που προκαλούμε στον εαυτό μας με την απόρριψη της αγάπης Του. Ωστόσο, η αδελφή Μαγδαληνή με ιδιαίτερη ευαισθησία, συστήνει στις μικρές ηλικίες, οι ενήλικες να στρέφουν το μυαλό των παιδιών κυρίως προς το καλό, τον Παράδεισο, τους αγγέλους, τους αγίους χωρίς ιδιαίτερες μνείες στο κακό, την κόλαση και τους δαίμονες. Βέβαια το καλό και το κακό είναι κάτι που το παιδί διδάσκεται από μικρή ηλικία και έτσι στις περιπτώσεις που η συζήτηση στρέφεται γύρω από τις κακές πράξεις και τους ανθρώπους που τις διέπραξαν, είναι απαραίτητο «το παιδί να γνωρίζει ότι ο Χριστός είναι πάντα έτοιμος να συγχωρήσει οποιοδήποτε αμάρτημα».

Ακόμη, οι ενήλικες είναι καλό να μην προσπαθούν να έχουν απόλυτη θεολογική ορθότητα στις συζητήσεις τους με τα παιδιά. Για παράδειγμα, πολλές φορές τα παιδιά εκφράζουν λανθασμένες θεολογικά ιδέες για τη ζωή στον Παράδεισο, πιστεύοντας πως εκεί υπάρχουν τα αγαπημένα τους παιχνίδια, ηλεκτρονικά, παγωτά, κατοικίδια. Αν η απάντηση είναι ξεκάθαρα αρνητική, υπάρχει ο κίνδυνος να νεκρωθεί ή έστω μετριαστεί η επιθυμία τους για τον Παράδεισο και κατ'επέκταση η αγάπη τους για το Χριστό. Σε κάθε περίπτωση, «θα πρέπει με δεξιοτεχνία να δίνεται η εντύπωση, πως ο Παράδεισος είναι ασυγκρίτως

καλύτερος απ' ότι μπορούμε να φαντασθούμε». Συνεπώς, μιλώντας θεολογικά, δεν θα πρέπει ποτέ να καταστρέφεται μία ιδέα που έχει κάποιος μέσα του, αν δεν αντικαθίσταται με μία ωριμότερη, η οποία δεν ξεπερνά το επίπεδο αντιλήψεώς του.

Από την άλλη μεριά, ενίοτε μπορεί να εκφραστεί η επιθυμία θανάτου από τα παιδιά από την μεγάλη τους θέληση να βρεθούν κοντά στο Χριστό. Η απάντηση σε αυτή την περίπτωση δεν πρέπει να στηριχτεί στην αποτροπή μέσω της καλλιέργειας του νοσηρού φόβου του θανάτου αλλά στην εξήγηση πως ο θάνατος είναι ευλογημένος μόνο όταν ο Θεός μας «στέλνει το εισιτήριο», όταν δηλαδή είμαστε έτοιμοι[44].

Επίσης, σημαντική προϋπόθεση για την επιτυχή προετοιμασία του παιδιού για έναν επικείμενο θάνατο αποτελεί η καλλιέργεια της προσευχής, κατάσταση που μαθαίνεται κυρίως βιωματικά, ακολουθώντας συνήθως το παράδειγμα των γονέων. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο γέροντας Σωφρόνιος Σαχάρωφ «για να μάθουν τα παιδιά να προσεύχονται, πρέπει να έχουν αίμα προσευχόμενων γονέων, να ζουν μέσα σε περιβάλλον προσευχής». Έτσι, το παιδί κατακτά το μέσο επικοινωνίας με τον ουράνιο κόσμο και ως εκ τούτου και με τον εν δυνάμει νεκρό του. Τα Ψυχosάββατα, τα μνημόσυνα και κάθε Θ. Λειτουργία (με τη μνημόνευση ονομάτων στην θεία προσκομιδή) αποτελούν μία καλή ευκαιρία για να εξηγηθεί αυτή η επικοινωνία της στρατευόμενης και θριαμβεύουσας εκκλησίας στα παιδιά.

Κλείνοντας, η περιθανάτια προπαρασκευή των παιδιών δύναται να πραγματοποιηθεί και μέσα από την προσέγγιση των βίων των αγίων. Η ανάγνωση παιδικού συναξαριστή γαλουχεί τις παιδικές ψυχές με τις αξίες της ορθόδοξης πίστης ενώ παράλληλα σε μεγαλύτερες ηλικίες παιδιών μπορεί να λειτουργήσει ως εφαλτήριο συζήτησης περί του νοήματος της ζωής. Ειδικότερα, η στάση των αγίων μπροστά στο θάνατο, όπου φτάνουν με θάρρος και χαρά, συνιστά την καλύτερη διδασκαλία της ένωσης με τον Κύριο, του αναστάσιμου μηνύματος, της αιώνιας ζωής και κατά συνέπεια του νοήματος της παρούσας ζωής. Τέλος, μπορεί να επισημανθεί το νόημα του εορτασμού της ημέρας θανάτου των αγίων και όχι της γενέθλιας ημέρας τους.

[Συνεχίζεται]

[42]Αδελφή Μαγδαληνή. (2008), σελ.78-79

[43]Μαυρίδου, Μ. (2010), σελ 12

[44]Αδελφή Μαγδαληνή. (2008). σελ.77-79

<http://bitly.com/2aT3QaG>